

v hrozném bahně, odkud se nemohl dostat. Nebylo v našich sítech, abychom uhájili pole. Nepřátelé roztrhli náš oddíl na dvě části: někteří z nás se obrátili nazpět k hetmanovi a druží, kteří šli vpředu, mezi nimiž jsem byl také já, se probili a s námahou dorazili do Možajska.

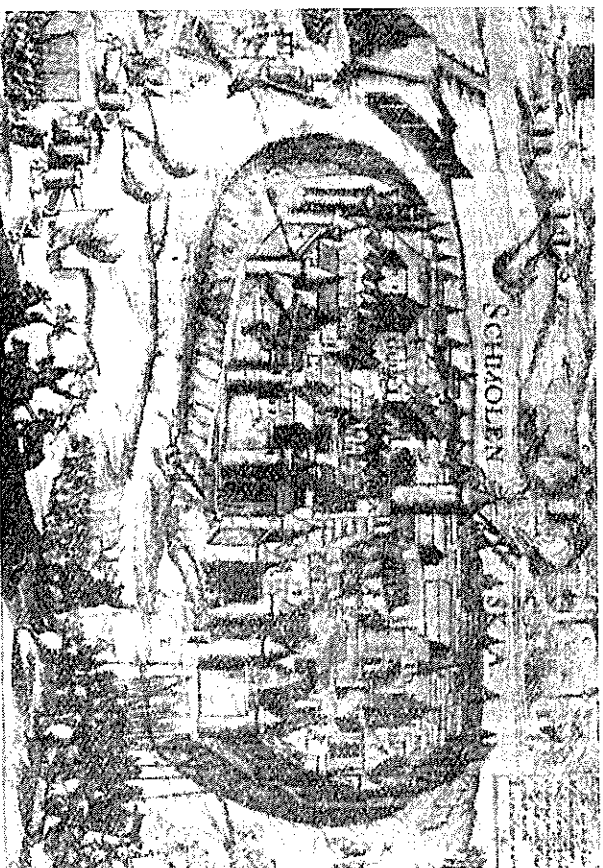
Tu ve vesnici Višenci jsme chytili starého rolníka a vzali jsme ho s sebou jako průvodce, abychom nezabloudili a nezamířili k Volokám, kde stál silný nepřítel. [Průvodce] nás vedl ve vzdálenosti jedné míle od Volok, v noci však tam schválně zamířil. Už jsme od nich byli vzdáleni pouze jednou verstu. Naštěstí se nám tu namanul Rucký, který se právě, když doprovodil družky, kteří vyjeli z hlavního města k panu hetmanovi, vrátil těsně kolem hradeb Volok do svého stanoviště v Ruze, kde stál s kozáckou rotou. Od něho jsme se dověděli, že směřujeme do rukou nepřátel, a proto jsme se spěšně vrátili zpátky. Průvodci jsme stali hlavu, ale strach, který jsme zakusili, nám nikdo nenahradil.

9. NOVÝ LETOPIS. POČÁTEK DRUHÉHO NÁRODNÍHO VOJSKA A KUZMA MININ

Převzato z vydání Pomoje sobranije ruských letopisej, sv. XIV. Chrestomatija po istorii SSSR I, Moskva 1991, str. 411–412.

Ve všech městech moskevského státu bylo slyšet, jaké násili se páchá na lidech pod Moskvou, a nad tím truchlili a plakali, ale v žádném městě nepřisáhali a nikdo neuměl pomoci moskevskému státu. Ze všech měst v jediném městě, zvaném Nižní Novgorod, Nižgorodci hájíce pravoslavnou křesťanskou víru, nechtěli vidět pravoslavnou víru v katolictví a počali přemýšlet, jak by mohli pomoci moskevskému státu. Jeden z Nižgorodců vlastnící masný krám, Kuzma Minin zvaný Suchoruk, svolal všechny lidi: „Chceme-li pomoci moskevskému státu, nesmíme šetřit své životy; nejmenom však své životy, nýbrž nelitovat ani prodat své dvory, dát v zástavu ženu i děti a hledat, kdo by byl ochoten bojovat za jedinou pravoslavnou víru a kdo by byl našim velitelem.“ Nižgorodcům se jeho slova zalíbila a rozhodli se poslat archimandritu pečorského kláštera Feodosije a ze všech stavů nejlepší lidi ke stolníku knížeti Dmitriji Michajloviči Požarskému s prosbou, aby jim vel. Kníže Dmitrij Michajlovič v té době léčil svá zranění na svém dědičném statku, vzdáleném od Nižního Novgorodu 120 verst. Archimandrita a všichni Nižgorodci přijeli ke knížeti Dmitriji Michajloviči a se slzami ho prosili, aby jel s nimi do Nižního Novgorodu a bojoval za pravoslavnou křesťanskou víru a pomohl moskevskému státu. Kníže Dmitrij byl ochoten splnit jejich prosbu, chtěl se oka-

mžit odebrat na cestu, avšak věděl, že Nižgorodci jsou příliš horliví a neposlušní vůči vojevůdčům, proto jim napsal, aby si vybrali z měšťanů člověka, který by se s ním podílel na tak velké věci a staral by se o pokladnu. Kníže byl již dříve domluven s Kuzmou Mininem. Archimandrita a Nižgorodci pravili knížeti Dmitriji, že takový člověk ve městě není. Kníže jim řekl: „Máte Kuzmu Minina; ten byl dříve služebným člověkem, ten je v takové věci zkušný...“ Když Nižgorodci uslyšeli tato slova, byli tomu velice rádi, přišli do Nižního a všem to oznámili. Nižgorodci se z toho radovali a obrátili se na Kuzmu Minina. Kuzma je však dlouho odmítal, aby se přesvědčil o pevnosti jejich odhodlání zúčastnit se takové věci; Nižgorodci ho však horlivě přemlouvali. Začal pak od nich požadovat, aby mu slíbili, že budou ve všem poslušnými a že se ve všem podrobí a dají vojínům peníze. Slíbili mu to. Napsal prohlášení, ve kterém se zavazovali, že obětují nejen své majetky, ale prodají i ženy s dětmi a dají vojínům peníze. Vzal toto prohlášení z jejich rukou a ihned je poslal knížeti Dmitriji, aby mu je zase nevrátil. V tu dobu přišli z Orzemasu lidé vyslaní Smolenskými s prosbou, aby je přijali k sobě do Nižního. Nižgorodci pak i tyto smolenské prosebníky poslali ke knížeti Dmitriji a nařídili jim, aby ho prosili, aby bez meškání přijel do Nižního [Novgorodu]. Přišli ke knížeti Dmitriji a

37. Obklíčení Smolenska polskými vojsky v letech 1609–1610 (soudobá rytina).

prosil ho, aby bez meškání šel do Nižního. Kniže tam jel, ale propustil je napřed a Smolenským nařídil, aby šli do Nižního. Na cestě přišli ke knížeti Dorogobuzané a Vjazemšti. Přijeli s nimi do Nižního. Nižgorodci ho očekávali a přijali s velikou počtou. Zároveň přišli do Nižního Smolensť. Kniže jim dal plat z prostředků, které se sbíraly v Nižním. V Nižním měli nedostatek peněz. Kniže začal psát do přímořských měst i do všech měst ležících na dolním toku Volhy, aby jim pomohli jít očistit moskevský stát. Ve městech se dověděli, že se v Nižním shromažďují, radovali se a ke knížeti posílali o radu, i peníze mu posílali a svezli k němu z měst mnoho peněz. Když vojně ve městech uslyšeli, že se v Nižním shromažďují všichni lidé svobodných stavů, přicházeli tam ze všech měst...

10. ŘEČ GUSTAVA ADOLFA O MÍRU S RUSKEM NA ŠVÉDSKÉM SNĚMU (ROKU 1617)

Na počátku XVII. stol. se musel ruský stát bránit proti polské a švédské intervenci i proti vnitřním nepokojům vyvolaným jeho dočasným oslabením. Avšak švédský král Gustav Adolf, který vedl tehdy válku s Polskem a hodlal vstoupit do třicetileté války, poznal nesmyslnost švédské intervence v Rusku a rozhodl se uzavřít s ním mír. Ačkoli Rusko nevstoupilo do třicetileté války, bylo přece považováno za jejího účastníka, a to za spojení Švédska (vázalo totiž sly Poláků a tím znemožňovalo přímý útok proti Švédsku). — Chrestomatijska po istorii srednich vekov III, Moskva 1950, str. 138—139.

Bůh nám daroval mír s Rusy, jejichž síla a moc byly kdysi strašně pro celý svět.

Chrábrot Rusů lze posoudit podle množství národů jimi pokorených: kazachského, astrachanského a sibiřského. Turci nejednou zakusili na vlastní kůži jejich sílu, když se například pokusili spojit kánalem Volhu s Donem a osvobodit Astrachaň z nadvlády moskevských carů.

Pyšní Poláci, pohrdající Rusy, utrpěli od nich také nejednu porážku a měli převahu jediné v dobách vnitřních zmatků v Rusku, jednajíce jako zákerné a lstivé lišky. Zachyvátili Rusko znesvářené vnitřními boji a louplili jako lační lvi, všechno pustošice a vraždíce; avšak stácelo, aby se Rusové sjednotili a Poláci byli s hanbou vyhnáni z Moskvy jako psi.

Dosáhnout s tak mocným národem tak slavného míru¹ bylo možno pouze zvláštní milostí boží. Nyní je tento nepřítel od nás oddělen jezery, řekami a bažinami, jimiž nebude moci tak snadno k nám nahnout.

¹ Stolbovský mír mezi Ruskem a Švédskem v únoru — březnu 1617.

Rusové jsou národ, jehož sílu nelze přehlžet. Moskevský car má mnoho bohatých bojarů, zámožné rolníky a hustě obydlená města. Může postavit ohromné vojsko. Tak Boris Godunov měl k dispozici až půldruhého miliónu lidí. Přesuny těchto sil umožňují příhodné vodní cesty: z Kaspického moře může v krátké době převéztí svá vojska k moři Baltskému, takže všem svým sousedům je stejně nebezpečný a vzbuzuje nemalý strach. Rusové, opírajíce se o takovou sílu, nepřestávali být hrdí a pyšní a nechtěli jiné [národy] uznat za sobě rovné.

Vítězství nad takovým národem musí ve Švéddech pozvednout odvalu a sebedůvěru. Postoupením Ivangorodu, Jany, Kaporje, Notenburgu a Keksholmu Švédům jsme úplně zajištěni v Estonsku a Finsku před každým napadením ze strany Rusů. Finsko je odděleno od Ruska Ladožským jezerem¹, jež se svou šířkou rovná Baltskému moři mezi Švédskem a Alandem¹. Jak Polákům, tak i Rusům bude nenašné přeskocit tento potůček. A kdyby se jim to i podařilo, pak by je očekávaly ještě dvě pevnosti — Noteburg a Keksholm. Estonsko chrání Narva a Ivangorod, jezero Pejpus² a řeka Narova ústící do něho. Na východě oddělují Švédsko od Ruska neproniknutelné bažiny. V případě přísti války jsou všechny výhody na straně Švédů. Po Něvě je možno převést vojsko do Ladožského jezera, a po Volchovu až k samé bráně Novgorodu... Bez naší vůle se nemohou ruští kupci ukázat na Baltském moři ani s jedinou bářkou. Kromě toho mohou nyní Švédové řídit podle své vůle narvský obchod. Před válkou Rusové překáželi pravidelnému obchodu, pročť docházelo mezi Švédskem a Ruskem k nejedné srážce. Oblasti postoupené nyní Švédům se vyznačují úrodností, je v nich mnoho řek bohatých na ryby, mnoho lesů s hojnou divokou i kožšinou-ovou zvěří, jejíž kožšiny a kůže mají vysokou cenu. Veškerý tento bohatý ruský obchod musí nyní procházet našima rukama, takže při nové celní organizaci se příjemy Švédska značně zvýší.

¹ Aland — největší ostrov stejnojmenného souostroví v Baltském moři mezi Švédskem a Finskem.

² Jezero Pejpus — Čudské jezero.